

МІЖРЕГІОНАЛЬНА
АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

МАУП

НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА
дисципліни
“СТРАХОВІ ПОСЛУГИ”
(для бакалаврів, спеціалістів)

МАУП

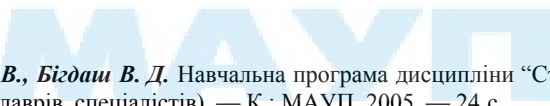
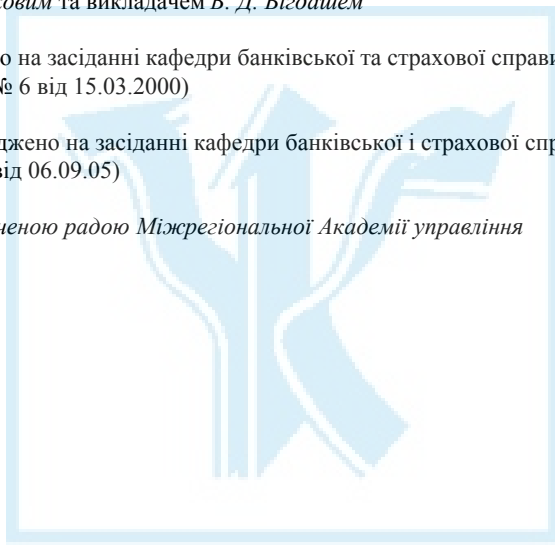
Київ 2005

Підготовлено кандидатом технічних наук, професором
К. В. Шелеховим та викладачем В. Д. Бігдашем

Затверджено на засіданні кафедри банківської та страхової справи
(протокол № 6 від 15.03.2000)

Перезатверджено на засіданні кафедри банківської і страхової справи (про-
токол № 2 від 06.09.05)

*Схвалено Вченою радою Міжрегіональної Академії управління
персоналом*

Шелехов К. В., Бігдаш В. Д. Навчальна програма дисципліни “Страхові послуги” (для бакалаврів, спеціалістів). — К.: МАУП, 2005. — 24 с.

Навчальна програма містить пояснювальну записку, навчально-тематичний план, програмний матеріал до вивчення дисципліни “Страхові послуги”, плани семінарських і практичних занять, вказівки до виконання контрольної роботи, питання для контрольних робіт і самоконтролю студентів, а також список рекомендованої літератури.

© Міжрегіональна Академія
управління персоналом (МАУП),
2005

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Навчальна дисципліна “Страхові послуги” входить як обов’язкова дисципліна до програм фахової підготовки, перепідготовки й підвищення кваліфікації студентів і слухачів Міжрегіональної Академії управління персоналом з напрямків “Менеджмент” і “Економіка і підприємництво” освітньо-кваліфікаційних рівнів “магістр”, “спеціаліст” і “бакалавр”.

Робоча програма дисципліни “Страхові послуги” призначена для студентів денної форми навчання, а також слухачів вечірньої, заочної, дистанційної, кореспондентської форм навчання другої освіти та перепідготовки в Інституті менеджменту й бізнесу МАУП та Інституті економіки й інформаційних технологій МАУП.

Мета вивчення дисципліни — отримати глибокі знання з питань теорії створення та практичного застосування конкретних механізмів надання страхових послуг юридичним і фізичним особам в умовах ринкової економіки.

Завдання дисципліни — допомогти студентові:

- вивчити механізм надання страхових послуг, що дозволить йому сформувати рівень знань, необхідний для плідної праці в галузі страхування та використання можливостей страхового захисту в роботі й особистому житті;
- встановити сутність, необхідність використання та можливості розширення асортименту страхових послуг з урахуванням ринкового попиту на ці послуги та необхідності їх застосування в умовах ринку;
- вивчити склад та особливості організації основних видів страхування життя, майнового страхування і страхування відповідальності;
- опанувати організацію процесу купівлі та продажу страхових послуг, методiku визначення їх ціни і встановлення згідно з нормами чинного законодавства взаємовідносин сторін договору страхування у вигляді прав та обов’язків цих сторін.

Предмет дисципліни — практичні аспекти застосування конкретних видів страхування на підставі вивчення їх змісту, визначення потреб страхового ринку й окремих галузей економічної та соціальної сфер суспільства.

Дисципліна “Страхові послуги” ґрунтується на сучасних економічних теоріях та концепціях страхування, фінансового менеджменту і тео-

рії економічних ризиків; на світовому досвіді з теорії та практики надання страхових послуг; на розробках провідних учених і працівників страхового бізнесу країн із сталою ринковою економікою, максимально адаптованих до реальних умов розвитку національної економіки; а також на теоретичних і практичних досягненнях методології надання страхових послуг на національному страховому ринку.

Для досягнення мети вивчення дисципліни студенти повинні засвоїти запланований навчальним планом обсяг знань (прослухати лекції та взяти участь у семінарських та/або практичних заняттях), виконати контрольні тестові завдання, а також самостійну (позааудиторну) роботу у формі письмових контрольних робіт (якщо вони передбачені навчальним планом).

Під час виконання контрольних робіт студенти повинні використовувати рекомендовану літературу, наведену в списку наприкінці цієї розробки. При виконанні контрольних робіт у формі рефератів студентам необхідно проконсультуватися з викладачем (лектором), узгодивши з ним розгорнутий план реферату. Робота захищається студентом після її надання в письмовому вигляді, перевірки та співбесіди з викладачем (лектором).

Завершується процес навчання складанням іспиту. Контрольні питання до іспиту наведено у цій розробці. До іспиту допускаються студенти (слухачі), які опрацювали робочу програму дисципліни в повному обсязі, виконали всі контрольні завдання і не мають поточних заборгованостей.

НАВЧАЛЬНО - ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН
вивчення дисципліни
“СТРАХОВІ ПОСЛУГИ”

№ пор.	Назва теми
1	Страхова послуга й особливості її реалізації
2	Порядок укладання та виконання договору страхування
3	Страховання життя та пенсій
4	Страховання від нещасних випадків
5	Медичне страхування
6	Страховання підприємницьких ризиків
7	Сільськогосподарське страхування
8	Страховання технічних ризиків
9	Страховання кредитних і фінансових ризиків
10	Автотранспортне страхування
11	Морське страхування
12	Авіаційне страхування
13	Страховання майна і відповідальності громадян

ПРОГРАМНИЙ МАТЕРІАЛ
до вивчення дисципліни
“СТРАХОВІ ПОСЛУГИ”

Тема 1. Страхова послуга й особливості її реалізації

Страхова послуга як специфічний товар. Ознаки, що характеризують страхову послугу. Економічна необхідність надання страхових послуг фізичним і юридичним особам і розширення їх асортименту.

Служба маркетингу страхової компанії та її функції. Вивчення й формування попиту на страхові послуги.

Системи продажу страхових послуг. Безпосередній продаж: переваги й недоліки. Продаж через посередників: переваги і недоліки. Права й обов'язки страхових посередників. Вимоги законодавства України до страхових посередників.

Роль реклами в реалізації страхових послуг. Види страхової реклами і вимоги до неї.

Контроль з боку страхових компаній і держави за реалізацією страхових послуг.

Література [9; 10; 12; 13; 23–25; 27]

Тема 2. Порядок укладання та виконання договору страхування

Етапи укладання та виконання договору страхування: заява про страхування; андеррайтинг; укладання договору страхування; видача полісів, урегулювання вимог страхувальника щодо відшкодування збитків.

Заява про страхування: форма подання, зміст, призначення.

Андеррайтинг: оцінка ризику; вирішення питання про прийняття об'єкта на страхування; визначення термінів, спеціальних вимог, обсягів і розмірів страхового покриття; франшизи; виключення зі страхування; розрахунок страхової премії.

Укладання договору страхування. Страховий поліс як форма договору страхування. Зміст договору страхування і страхового полісу, його зв'язок з правилами страхування. Структура страхового полісу. Страхове свідоцтво і страховий сертифікат.

Урегулювання вимог страхувальника щодо відшкодування збитків. Дії страхувальника при настанні страхового випадку. Дії страховика щодо розслідування характеру і розмірів збитків. Страховий акт. Виплата відшкодування. Система страхової відповідальності. Урахування франшизи і виключень із страхування.

Література [1; 3; 10; 22; 24; 25; 27; 28]

Тема 3. Страхування життя та пенсій

Необхідність і значення страхового захисту життя і пенсій громадян. Розвиток і сучасний стан страхування життя і пенсій.

Зміст і особливості страхової послуги по страхуванню життя і пенсій. Страхування капіталу і страхування ренти.

Види страхування життя. Змішане страхування життя. Суб'єкти страхування. Обсяги страхової відповідальності. Строк страхування. Страхова сума. Одержувачі страхової суми у випадку смерті страхувальника. Порядок визначення і сплати страхових внесків. Організація роботи страхової компанії щодо визначення страхових і викупних сум, порядок їх виплати страхувальнику, спадкоємцям або визначеним для цього особам.

Страхування дітей. Страхування на дожиття до певного строку або події (наприклад, до одруження). Довічне страхування. Страхування пенсій (індивідуальне та на основі взаємності).

Література [2; 3; 10; 14; 18; 21–25; 27; 28]

Тема 4. Страхування від нещасних випадків

Необхідність і значення страхового захисту громадян від нещасних випадків. Розвиток і сучасний стан страхування. Форми й види страхування від нещасних випадків.

Обов'язкові види страхування від нещасних випадків. Державне особисте страхування військовослужбовців і військовозобов'язаних, призваних на збори. Суб'єкти страхування. Обсяг страхової відповідальності. Страхова сума. Страхова премія і порядок її сплати. Визначення розміру страхових сум за наслідки нещасних випадків. Одержувачі страхової суми у випадку смерті застрахованого. Відмова у виплаті страхової суми. Державне особисте страхування осіб рядового, начальницького та вільнонайманого складу органів і підрозділів внутрішніх справ. Державне особисте страхування працівників митних органів, суддів, судових виконавців.

Особисте обов'язкове страхування від нещасних випадків на транспорті. Інші види обов'язкового страхування від нещасних випадків.

Добровільні види страхування від нещасних випадків та умови їх проведення. Індивідуальне страхування громадян від нещасних випадків. Страхування дітей (школярів) від нещасних випадків. Страхування туристів від нещасних випадків. Інші види добровільного страхування від нещасних випадків.

Література [2; 3; 10; 14; 20–25; 27]

Тема 5. Медичне страхування

Необхідність, розвиток і сучасний стан медичного страхування. Суб'єкти страхування і відносини між ними. Форми проведення медичного страхування та їх особливості.

Обов'язкове медичне страхування та його особливості.

Добровільне медичне страхування. Договір страхування. Обсяг відповідальності страховика. Страхова сума. Порядок визначення розміру страхових премій і їх сплати. Строк страхування. Права й обов'язки сторін страхових відносин. Організація роботи страхової компанії, пов'язана з настанням відповідальності за фактом страхового випадку.

Медичне страхування громадян, які виїждять за кордон. Організація роботи страхової компанії. Послуги з міжнародного медичного асистенсу та їх застосування. Умови й особливості укладання договору страхування

Література [4–6; 10; 15; 16; 22; 24; 25]

Тема 6. Страхування підприємницьких ризиків

Зміст поняття “підприємницькі ризики”. Роль страхування у забезпеченні потреб підприємця в страховому захисті. Форми, види, об’єкти і суб’єкти страхування.

Страхування майна підприємців від вогню та інших ризиків. Основні умови страхування. Суб’єкти страхування. Обсяг відповідальності; об’єкти страхування та їх оцінка; виключення із страхування; строк дії договору. Страхова сума, страховий тариф. Оцінка збитку. Страхове відшкодування.

Страхування збитків у разі переривання підприємницької діяльності внаслідок знищення або пошкодження застрахованого майна.

Страхування відповідальності товаровиробника (надавача послуг, виконавця робіт, продавця товарів): за якість продукції, що виробляється (послуг, що надаються; робіт, що виконуються; товарів, що продаються); за забезпечення зайнятості робочих місць; за забруднення навколишнього середовища.

Страхування особистих ризиків у підприємництві. Страхування працівників від нещасних випадків та на випадок захворювання за рахунок коштів підприємця.

Література [3; 6–8; 10–12; 22–28]

Тема 7. Сільськогосподарське страхування

Економічні завдання страхування в сільському господарстві. Розвиток і сучасний стан страхування майна виробників сільськогосподарської продукції. Форми й види страхування майна сільськогосподарських підприємств.

Страхування врожаїв сільськогосподарських культур і багаторічних насаджень. Об’єкти страхування. Обсяг страхової відповідальності. Характеристика страхових випадків. Визначення вартості врожаю, обчислення й порядок сплати страхових премій. Організація роботи страхової компанії щодо визначення збитків і страхового відшкодування. Визначення факту й причин загибелі (пошкодження) врожаю сільськогосподарських культур і багаторічних насаджень. Оцінка збитків при загибелі (пошкодженні) врожаю сільськогосподарських культур і багаторічних насаджень. Страхове відшкодування.

Страхування сільськогосподарських тварин.

Страхування будівель та іншого майна сільськогосподарських підприємств.

Література [5; 10; 12; 22–25]

Тема 8. Страхування технічних ризиків

Необхідність і призначення страхування технічних ризиків. Види страхування.

Страхування будівельно-монтажних ризиків. Умови страхування. Суб'єкти страхування. Об'єкти страхування, їх оцінка. Обсяг страхової відповідальності. Виключення. Строк дії договору. Страхова сума. Страховий тариф. Оцінка збитку. Страхове відшкодування.

Страхування машин і агрегатів від поломок. Умови страхування.

Страхування електронної техніки та комп'ютерних баз даних.

Страхування післяпускових гарантійних зобов'язань. Умови страхування.

Література [5; 10; 12; 22–25; 28]

Тема 9. Страхування кредитних і фінансових ризиків

Необхідність і призначення страхування ризиків у фінансово-кредитній сфері.

Сутність, економічний зміст і види страхування кредитів. Форми забезпечення кредитів: матеріальна або юридична. Характеристика основних організаційних форм страхування кредитів. Страхування товарних кредитів. Страхування кредитів під інвестиційні проекти. Страхування споживчих кредитів. Страхування матеріальних цінностей, що передаються у заставу. Страхування експортних кредитів.

Страхування відповідальності позичальника за неповернення кредиту. Об'єкт страхування. Обсяг страхової відповідальності. Страхова сума. Строк страхування. Страховий тариф. Визначення збитків. Страхове відшкодування й особливості його виплати.

Страхування ризику неповернення кредиту. Страхування банківських портфельних кредитів, порук і гарантій.

Сутність та економічний зміст окремих видів страхування фінансових ризиків. Характеристика окремих видів страхування фінансових ризиків: страхування ризиків втрати прибутку (доходу), ризиків неплатежу; страхування депозитів; інші види страхування фінансових ризиків. Умови страхування.

Література [6; 7; 10–13; 20; 22–26]

Тема 10. Автотранспортне страхування

Необхідність і значення страхування автотранспортних ризиків. Поняття автотранспортного страхування, його сутність. Об'єкти страхування. Сучасний стан і перспективи розвитку системи автотранспортного страхування в Україні.

Страхування автотранспорту. Характеристика об'єктів страхування. Види страхування. Обсяг страхової відповідальності. Страхова сума. Страховий тариф. Фактори, що впливають на розмір страхового тарифу. Строк страхування. Франшиза. Пільги страхувальникам. Оцінка збитків. Страхове відшкодування.

Страхування цивільної відповідальності власників автотранспортних засобів. Форми страхування. Суб'єкти страхування. Об'єкти страхування. Обсяг страхової відповідальності. Строки страхування. Оцінка збитків. Страхове відшкодування.

Моторне (транспортне) страхове бюро України (МТСБУ), його функції. Права й обов'язки членів МТСБУ.

Міжнародна система "Зелена картка", перспективи її розвитку.

Страхування вантажів, що перевозяться автомобільним транспортом. Об'єкти страхування. Обсяг страхової відповідальності. Строк страхування. Страхова сума. Страховий тариф. Визначення обсягу збитків та порядок їх відшкодування.

Страхування відповідальності автоперевізника за вантаж. Норми законодавства України. Конвенція КДПГ 1978 р. Митна конвенція МДП 1975 р. Об'єкти страхування. Обсяг страхової відповідальності. Строк страхування. Страхова сума. Страховий тариф. Порядок відшкодування збитків.

Страховий захист громадян від нещасних випадків на автомобільному транспорті. Форми страхування. Суб'єкти страхування. Обсяг відповідальності. Виключення із страхування. Строк страхування. Страхова сума. Страховий тариф. Виплата страхового забезпечення.

Література [1; 2; 3; 10; 12; 20; 22–25; 27]

Тема 11. Морське страхування

Необхідність та особливості страхування морських ризиків. Суб'єкти страхування. Клуби взаємного морського страхування (P&I Clubs). Визначення договору морського страхування в Кодексі торговельного мореплавання (КТМ).

Страхування морських суден. Об'єкти страхування. Класифікація суден за категоріями ризику. Обсяг відповідальності. Види страхування. Виключення із страхування. Страхова сума. Страховий тариф. Строк страхування. Оцінка збитків. Страхове відшкодування.

Страхування відповідальності власників суден: перед третіми особами; за забруднення державних територіальних вод. Обсяг відповідальності. Виключення із страхування. Страхова сума. Страховий тариф. Строк страхування. Оцінка збитків. Страхове відшкодування.

Страхування вантажів, що перевозяться морським транспортом. Об'єкти страхування. Обсяг відповідальності. Види страхування. Строк страхування. Страхова сума. Страховий тариф. Оцінка збитків. Страхове відшкодування.

Страхування відповідальності морського перевізника за вантаж. Правові норми, що регулюють ці відносини. Правила Гааги–Вісбі та умови їх застосування. Обсяг відповідальності, застереження, страхова сума і страховий тариф. Особливості використання умов P&I Clubs та КТМ.

Страховий захист громадян від нещасних випадків на морському транспорті: членів судової команди, пасажирів. Форми страхування. Обсяг відповідальності. Виключення із страхування. Строк страхування. Страхова сума. Страховий тариф. Страхова премія. Перспективи розвитку морського страхування в Україні.

Література [1; 3; 10; 11; 13; 22–25]

Тема 12. Авіаційне страхування

Необхідність та особливості страхування авіаційних ризиків. Суб'єкти страхування. Об'єкти страхування. Законодавча база в авіаційному страхуванні. Авіаційний поліс Ллойда.

Страхування повітряних суден. Форми страхування. Об'єкти страхування. Обсяг відповідальності. Варіанти страхування. Виключення із страхування. Страхова сума. Страховий тариф. Строк страхування. Оцінка збитків. Страхове відшкодування.

Страхування відповідальності власників повітряних суден. Суб'єкти страхування. Обсяг відповідальності. Виключення із страхування. Страхова сума. Страховий тариф. Строк страхування. Оцінка збитків. Страхове відшкодування.

Страхування вантажів, що перевозяться авіаційним транспортом. Об'єкти страхування. Обсяг відповідальності. Строк страхування. Страхова сума і страховий тариф. Оцінка збитків. Особливості виплати страхового відшкодування.

Страхування відповідальності авіаперевізника за вантаж. Варшавська (1929 р.), Гаазька (1955 р.) і Гвадалахарська (1961 р.) конвенції. Обсяг страхової відповідальності. Страхова сума і страховий тариф.

Страховий захист громадян від нещасних випадків на повітряному транспорті. Види страхування й умови їх проведення. Суб'єкти страху-

вання. Форми страхування. Обсяг відповідальності. Виключення із страхування. Строк страхування. Страхова сума. Страховий тариф. Виплата страхового забезпечення.

Література [1; 3; 10; 13; 22–25]

Тема 13. Страхування майна і відповідальності громадян

Необхідність і значення страхового захисту майна громадян. Розвиток і сучасний стан страхування особистої власності громадян. Види послуг страхових компаній громадянам — власникам майна. Суб'єкти страхування.

Страхування будівель і споруд, що належать громадянам. Об'єкти страхування. Обсяг страхової відповідальності. Виключення із страхування. Страхова оцінка будівель і споруд. Пільги страхувальникам. Оцінка збитків. Страхове відшкодування.

Страхування домашнього майна. Страхування тварин у господарствах громадян. Страхування інших видів майна громадян від інших ризиків.

Страховий захист відповідальності громадян перед третіми особами. Види й форми страхування. Страхування особистої відповідальності власників будівель. Страхування особистої відповідальності власників домашніх тварин.

Страхування професійної та інших видів відповідальності громадян.

Література [1; 5; 7; 8; 10; 12; 17; 20–28]

ПЛАНІ СЕМІНАРСЬКИХ І ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Тема 1. Страхова послуга й особливості її реалізації

1. Страхова послуга як специфічний товар. Ознаки, що характеризують страхову послугу.
2. Служба маркетингу страхової компанії та її функції. Вивчення й формування попиту на страхові послуги.
3. Продаж страхових послуг через посередників: переваги і недоліки. Права й обов'язки страхових посередників. Вимоги законодавства України до страхових посередників.
4. Види страхової реклами і вимоги до неї.
5. Контроль з боку держави за реалізацією страхових послуг.

Література [9, 10, 12, 13, 23–25, 27, 28]

Тема 2. Порядок укладання та ведення страхової угоди

1. Основні етапи укладання договору страхування.
2. Заява про страхування і форма її подання.
3. Андеррайтинг і його основні етапи.
4. Страховий поліс як вид договору страхування. Його форма, зміст і структура. Страхове свідоцтво, страховий сертифікат та їх особливості.
5. Дії страховика при настанні страхового випадку. Розслідування характеру і розмірів збитків. Укладання страхового акта. Виплата страхового відшкодування або страхової суми (страхового забезпечення).

Література [1–3, 9, 10, 22, 24, 25, 28]

Тема 3. Страхування життя та пенсій

1. Особливості страхування життя та пенсій в Україні.
2. Порядок визначення і сплати страхових внесків при страхуванні життя (страхуванні капіталу). Робота страхової компанії щодо визначення страхових і викупних сум, порядок їх виплати страховальнику, спадкоємцям або визначеним для цього особам.
3. Страхування ренти (пенсійне страхування) індивідуального типу і на принципі взаємності.

Література [2, 3, 10, 14, 18, 19, 21–25, 27, 28]

Тема 4. Страхування від нещасних випадків

1. Форми й види страхування від нещасних випадків.
2. Умови основних видів державного особистого страхування від нещасних випадків в Україні та особливості їх здійснення.
3. Обов'язкове особисте страхування пасажирів і водіїв від нещасних випадків на транспорті.

Література [2, 3, 10, 14, 18–25, 27, 28]

Тема 5. Медичне страхування

1. Суб'єкти медичного страхування і відносини між ними.

2. Добровільне медичне страхування. Договір страхування. Обсяг відповідальності страховика. Строк страхування. Страхова сума. Страхова премія. Права й обов'язки сторін страхових відносин. Організація роботи страхової компанії при настанні страхового випадку. Порядок виплати страхового забезпечення.
3. Медичне страхування громадян, які виїздять за кордон. Умови й особливості укладання договору страхування.

Література [4, 5, 10, 15, 16, 22, 24, 25]

Тема 6. Страхування підприємницьких ризиків

1. Форми й види страхування підприємницьких ризиків.
2. Страхування майна підприємців від вогню та інших ризиків. Обсяг відповідальності; об'єкти страхування, їх оцінка; виключення й застереження; строк дії договору. Страхова сума, страховий тариф. Оцінка збитку. Страхове відшкодування та його виплата.
3. Страхування збитків у разі переривання підприємницької діяльності.
4. Страхування надавача послуг, виконавця робіт, продавця товарів за якість послуг, що надаються; робіт, що виконуються; товарів, що продаються. Особливості укладання договору страхування.
5. Страхування працівників від нещасних випадків та на випадок захворювання за рахунок коштів підприємця.

Література [3, 6–8, 10–12, 17, 20, 22–28]

Тема 7. Сільськогосподарське страхування

1. Форми й види сільськогосподарського страхування.
2. Страхування врожаїв сільськогосподарських культур і багаторічних насаджень. Об'єкти страхування. Обсяг страхової відповідальності. Характеристика страхових випадків. Визначення вартості врожаю, обчислення страхових премій та порядок їх сплати. Організація роботи страхової компанії щодо визначення збитків і страхового відшкодування. Визначення факту й причин загибелі (пошкодження) врожаю сільськогосподарських культур і багаторічних насаджень. Оцінка збитків при загибелі (пошкодженні) врожаю сільськогосподарських культур і багаторічних насаджень. Страхове відшкодування.
3. Страхування сільськогосподарських тварин.

4. Страхування майна сільськогосподарських підприємств.

Література [5, 10, 12, 22–25]

Тема 8. Страхування технічних ризиків

1. Класифікація видів страхування технічних ризиків.
2. Страхування будівельно-монтажних ризиків. Обсяг страхової відповідальності. Виключення із страхування. Строк дії договору. Страхова сума. Страховий тариф. Оцінка збитку. Виплата страхового відшкодування.
3. Умови страхування машин та агрегатів від поломок.
4. Умови страхування електронної техніки та комп'ютерних баз даних.
5. Умови страхування післяпускових гарантійних зобов'язань.

Література [5, 10, 12, 20, 22–25, 28]

Тема 9. Страхування кредитних і фінансових ризиків

1. Класифікація видів страхування у фінансово-кредитній сфері.
2. Умови й особливості страхування товарних кредитів.
3. Страхування відповідальності позичальника за неповернення кредиту. Об'єкт страхування. Обсяг страхової відповідальності. Страхова сума. Строк страхування. Страховий тариф. Визначення збитків. Страхове відшкодування та особливості його виплати.
4. Страхування фінансового кредиту. Портфельне страхування кредитів.
5. Умови страхування ризику неотримання прибутку (доходу).

Література [6, 7, 10–13, 20, 22–26]

Тема 10. Автотранспортне страхування

1. Класифікація видів страхування автотранспортних ризиків.
2. Майнове страхування засобів автотранспорту. Обсяг страхової відповідальності. Страхова сума. Страховий тариф. Період страхування. Франшиза. Оцінка збитків. Страхове відшкодування.
3. Страхування цивільної відповідальності власників автотранспортних засобів. Обсяг страхової відповідальності. Оцінка збитків.
4. Моторне (транспортне) страхове бюро України, його функції. Права й обов'язки членів МТСБУ.
5. Міжнародна система “Зелена картка”.

6. Страхування вантажів, що перевозяться автомобільним транспортом. Обсяг страхової відповідальності. Страхова сума. Страховий тариф. Визначення й порядок відшкодування збитків.
7. Страхування відповідальності автоперевізника за вантаж. Норми законодавства України та міжнародних конвенцій. Обсяг страхової суми. Страховий тариф. Порядок відшкодування збитків.
8. Страхування від нещасних випадків на автомобільному транспорті. Обсяг відповідальності. Страхова сума. Страховий тариф.

Література [10, 12, 20, 22–25, 27]

Тема 11. Морське страхування

1. Визначення договору морського страхування в Кодексі торговельного мореплавання.
2. Страхування морських суден. Класифікація суден за категоріями ризику. Страхова сума. Страховий тариф. Оцінка збитків. Страхове відшкодування й особливості його виплати.
3. Страхування відповідальності власників суден перед третіми особами. Обсяг відповідальності. Виключення із страхування. Страхова сума. Страховий тариф. Оцінка збитків. Страхове відшкодування.
4. Умови страхування вантажів, що перевозяться морським транспортом.
5. Кодекс торговельного мореплавання, Правила Гааги–Вісбі й особливості їх застосування при страхуванні відповідальності морського перевізника за вантаж.
6. Умови страхування від нещасних випадків на морському транспорті: членів судової команди, пасажирів. Форми й особливості страхування.

Література [1–3, 10, 11, 13, 22–25]

Тема 12. Авіаційне страхування

1. Суб'єкти й об'єкти при авіаційному страхуванні.
2. Майнове страхування повітряних суден. Форми страхування. Об'єкти страхування. Обсяг відповідальності. Страхова сума. Страховий тариф. Строк страхування. Оцінка збитків. Страхове відшкодування.
3. Умови страхування відповідальності власників повітряних суден.

4. Умови страхування вантажів, що перевозяться авіаційним транспортом.
5. Закон України “Про транспорт” та Повітряний кодекс України; Варшавська, Гаазька і Гвадалахарська конвенції та їх застосування при страхуванні відповідальності авіаперевізника за вантаж.
6. Страхування від нещасних випадків на повітряному транспорті. Форми страхування. Обсяг відповідальності. Страхова сума. Страховий тариф. Особливості виплати страхового забезпечення.

Література [1–3, 10, 13, 22–25]

Тема 13. Страхування майна і відповідальності громадян

1. Класифікація видів страхових послуг для страхування майна і відповідальності громадян.
2. Страхування будівель і споруд, що належать громадянам. Обсяг страхової відповідальності. Страхова оцінка будівель і споруд.
3. Страхування тварин у господарствах громадян.
4. Страхування особистої відповідальності власників будівель.

Література [5, 7, 8, 10, 12, 17, 20–28]

ВКАЗІВКИ ДО ВИКОНАННЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ

У контрольній роботі студент повинен висвітлити три питання. Для визначення потрібного варіанта питань студент спочатку обирає три тематичні групи питань за передостанньою цифрою номера своєї залікової книжки (якщо ця цифра парна, обираються тематичні групи 2, 4 і 6, якщо непарна — 1, 3 і 5). Після цього в кожній з обраних тематичних груп студент визначає одне питання, номер якого відповідає останній цифрі номера його залікової книжки.

Контрольна робота обов’язково повинна містити:

- 1) план до кожного питання роботи;
- 2) висвітлення змісту питань з посиланнями на використану літературу;
- 3) список використаної літератури.

На титульній сторінці контрольної роботи необхідно вказати назву інституту МАУП, номер навчальної групи, назву та варіант контрольної роботи, прізвище викладача-лектора.

ПИТАННЯ ДЛЯ КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ

Перша тематична група питань

1. Страхова послуга як специфічний товар та її особливості.
2. Служба маркетингу страхової компанії та її функції.
3. Системи продажу страхових послуг.
4. Роль реклами у реалізації страхових послуг та особливості її здійснення.
5. Контроль за реалізацією страхових послуг з боку страховика і держави.
6. Етапи здійснення договору страхування.
7. Заява про страхування: зміст, особливості, вимоги до складання.
8. Андеррайтинг і його основні складові.
9. Процедура укладання договору страхування.
10. Урегулювання вимог страхувальника щодо відшкодування збитків.

Друга тематична група питань

1. Зміст і особливості страхової послуги з страхування життя.
2. Класичне страхування життя.
3. Змішані види страхування життя.
4. Індивідуальне пенсійне страхування.
5. Страхування пенсії за принципом взаємності.
6. Державне обов'язкове страхування від нещасних випадків.
7. Обов'язкове страхування від нещасних випадків на транспорті.
8. Добровільне страхування від нещасних випадків і його різновиди.
9. Добровільне медичне страхування й особливості його здійснення.
10. Медичне страхування громадян, які виїздять за кордон.

Третя тематична група питань

1. Страхування майна підприємців від вогню та інших ризиків.
2. Страхування втрати прибутку від перерв у підприємницькій діяльності.
3. Страхування відповідальності товаровиробника, надавача послуг, виконавця робіт, продавця товарів (*один вид страхування на вибір студента*).
4. Страхування особистих ризиків у підприємницькій діяльності
5. Страхування врожаїв сільгоспкультур і багаторічних насаджень.
6. Страхування сільськогосподарських тварин.
7. Страхування будівель та іншого майна сільгосппідприємств.

8. Страхування будівель і споруд, що належать громадянам.
9. Страхування майна і тварин у господарствах громадян.
10. Страхування відповідальності громадян перед третіми особами.

Четверта тематична група питань

1. Необхідність і призначення страхування технічних ризиків.
2. Страхування будівельно-монтажних ризиків.
3. Страхування машин та агрегатів від поломок.
4. Страхування електронної техніки та комп'ютерних баз даних.
5. Страхування післяпускових гарантійних зобов'язань.
6. Страхування банківських кредитів від ризику їх неповернення.
7. Страхування відповідальності позичальника за неповернення кредиту.
8. Страхування кредитного портфеля банку.
9. Страхування ризиків товарного кредиту.
10. Страхування депозитів і банківських гарантій.

П'ята тематична група питань

1. Сутність і сучасний стан автотранспортного страхування в Україні.
2. Майнове страхування засобів автотранспорту (Авто-КАСКО).
3. Добровільне страхування цивільної відповідальності власників автотранспортних засобів.
4. Обов'язкове страхування цивільної відповідальності власників автотранспортних засобів в Україні та в Європі.
5. Моторне (транспортне) страхове бюро України, його функції.
6. Міжнародна система "Зелена карта".
7. Страхування вантажів при автотранспортних перевезеннях.
8. Страхування відповідальності автоперевізника за вантаж.
9. Страхування від нещасних випадків на автотранспорті.
10. Комбіноване страхування на автотранспорті.

Шоста тематична група питань

1. Майнове страхування морських суден (Морське КАСКО).
2. Страхування відповідальності власників суден.
3. Страхування вантажів, що перевозяться морськими судами.
4. Страхування відповідальності морського перевізника за вантаж.
5. Страхування від нещасних випадків на морському транспорті.
6. Майнове страхування повітряних суден (Авіа-КАСКО).
7. Страхування відповідальності власників повітряних суден.

8. Страхування вантажів на повітряному транспорті.
9. Страхування відповідальності авіаперевізника за вантаж.
10. Страхування від нещасних випадків на повітряному транспорті.

ПИТАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ СТУДЕНТІВ

1. Страхова послуга як специфічний товар.
2. Служба маркетингу страхової компанії та її функції.
3. Напрямки вивчення й формування попиту на страхові послуги.
4. Системи продажу страхових послуг.
5. Вимоги законодавства України до страхових посередників.
6. Роль, види й особливості реклами у реалізації страхових послуг.
7. Контроль з боку держави і страховика за реалізацією страхових послуг.
8. Етапи виконання договору страхування.
9. Заява про страхування: форма подання, зміст, призначення.
10. Процедура і склад андеррайтингу.
11. Етапи укладання і зміст договору страхування.
12. Процедура врегулювання завданих збитків. Дії сторін договору.
13. Страхування капіталу, види й особливості страхової послуги.
14. Страхування ренти, види й особливості страхової послуги.
15. Змішане страхування життя та страхування дітей.
16. Страхування на дожиття і довічне страхування.
17. Форми й види страхування від нещасних випадків.
18. Обов'язкові види страхування від нещасних випадків.
19. Державне особисте страхування військовослужбовців.
20. Державне особисте страхування осіб рядового, начальницького та вільнонайманого складу органів і підрозділів внутрішніх справ.
21. Державне особисте страхування працівників митних органів, суддів, судових виконавців.
22. Особисте страхування від нещасних випадків на транспорті.
23. Добровільні види страхування від нещасних випадків.
24. Страхування дітей і школярів від нещасних випадків.
25. Страхування туристів від нещасних випадків.
26. Медичне страхування, форми й особливості організації та проведення.
27. Добровільне медичне страхування.
28. Медичне страхування громадян, які виїждять за кордон.
29. Страхування майна підприємців від вогню та інших ризиків.
30. Страхування від перерв у підприємницькій діяльності.
31. Страхування відповідальності працедавця перед його працівниками.

32. Страхування відповідальності за невиконання комерційних договорів.
33. Страхування відповідальності товаровиробника, надавача послуг, виконавця робіт, продавця товарів.
34. Страхування відповідальності за забруднення навколишнього середовища.
35. Страхування працівників від нещасних випадків за рахунок підприємця.
36. Форми й особливості страхування врожаїв сільськогосподарських культур і багаторічних насаджень.
37. Страхування сільськогосподарських тварин.
38. Страхування будівель та іншого майна сільськогосподарських підприємств.
39. Види й особливості страхування технічних ризиків.
40. Страхування будівельно-монтажних ризиків.
41. Страхування машин та агрегатів від поломок.
42. Страхування електронної техніки та комп'ютерних баз даних.
43. Страхування післяпускових гарантійних зобов'язань.
44. Сутність, економічний зміст, види страхування кредитів.
45. Страхування товарних і споживчих кредитів.
46. Страхування кредитів під інвестиційні проекти.
47. Страхування матеріальних цінностей, що передаються в заставу.
48. Страхування експортних кредитів.
49. Страхування відповідальності позичальника за неповернення кредиту.
50. Страхування ризику неповернення кредиту.
51. Страхування банківських кредитних портфелів.
52. Страхування банківських гарантій.
53. Страхування фінансових ризиків втрати прибутку (доходу).
54. Страхування депозитів.
55. Автотранспортне страхування, його сутність і сучасний стан.
56. Майнове страхування засобів автотранспорту.
57. Страхування цивільної відповідальності власників автотранспорту.
58. Моторне (транспортне) страхове бюро України, його функції.
59. Міжнародна система "Зелена картка", її розвиток.
60. Страхування вантажів, що перевозяться автомобільним транспортом.
61. Страхування відповідальності автоперевізника за вантаж.
62. Страхування громадян від нещасних випадків на автотранспорті.

63. Страхування морських суден.
64. Страхування відповідальності власників суден.
65. Страхування вантажів, що перевозяться морським транспортом.
66. Страхування відповідальності морського перевізника за вантаж.
67. Страхування громадян від нещасних випадків на морському транспорті.
68. Страхування повітряних суден.
69. Страхування відповідальності власників повітряних суден.
70. Страхування вантажів, що перевозяться авіаційним транспортом.
71. Страхування відповідальності авіаперевізника за вантаж.
72. Страхування громадян від нещасних випадків на повітряному транспорті.
73. Страхування будівель і споруд, що належать громадянам.
74. Страхування домашнього майна і тварин у господарствах громадян.
75. Страхування особистої відповідальності власників будівель і домашніх тварин.
76. Страхування професійної відповідальності громадян.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Закон України “Про страхування” від 07.03.96 № 86/96-ВР.
2. Зак України “Про обов’язкове страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів” від 01.07.04 № 1961-ІV.
3. Законодавство України про страхування: Зб. нормативних актів / За ред. П. Д. Біленчука, О. Ф. Філонюка, І. В. Яковенка. — К.: Атіка, 1999. — 464 с.
4. Александров А. А. Страхование. — М.: ПРИОР, 1998. — 192 с.
5. Аленичев В. В., Аленичева Г. Д. Страхование валютных рисков, банковских и экспортных коммерческих кредитов. — М.: Ист-Сервис, 1994.
6. Базилевич В. Д., Базилевич К. С. Страхова справа. — К.: Знання, 1997. — 216 с.
7. Воробьев М. В. Страхование от огня. — М.: Анкил, 1992. — 16 с.
8. Добровольное медицинское страхование / С. Г. Акерман, С. Визерс, С. Н. Голубев и др. — М.: РЮИД, 1995. — 127 с.
9. Ефимов С. Л. Деловая практика страхового агента и брокера: Учеб. пособие. — М.: ЮНИТИ, 1996. — 416 с.
10. Ефимов С. Л. Энциклопедический словарь: Экономика и страхование. — М.: Церих—ПЭЛ, 1996. — 528 с.

11. Журавлев Ю. М. Страхование во внешнеэкономических связях. — М.: Анкил, 1993. — 76 с.
12. Заруба О. Д. Страхова справа. — К.: Знання, 1998. — 321 с.
13. Ингосстрах: Опыт практической деятельности: Сб. материалов по вопросам практики страхования / Под ред. В. П. Кругля-ка. — М.: Изд. дом Русанова, 1996. — 432 с.
14. Кагаловская Э. Т., Левант Н. А. Справочное пособие по личному страхованию. — М.: ЮКИС, 1993. — 133 с.
15. Лисицын Ю. П., Стародубов В. И., Савельева Е. Н. Медицинское страхование. — М.: Медицина, 1995. — 142 с.
16. Миронов А. А., Таранов А. М., Чейда А. А. Медицинское страхование. — М.: Наука, 1994. — 312 с.
17. Особенности имущественного страхования. Опыт страхового рынка Швейцарии. — М.: Анкил, 1994. — 32 с.
18. Саркисов С. Э. Личное страхование. — М.: ФиС, 1996. — 96 с.
19. Социальное и личное страхование. Опыт страхового рынка ФРГ. — М.: Анкил, 1996. — 122 с.
20. Справочник по страхованию в промышленности: Пер. с нем. / Под ред. Н. А. Никологорского. — М.: Страховой полис; ЮНИТИ, 1994. — 336 с.
21. Страхование жизни на примере Швейцарии. — М.: Анкил, 1994. — 80 с.
22. Страхование от А до Я: Книга для страхователей / Под ред. Л. И. Корчевской, К. Е. Турбиной. — М.: ИНФРА-М, 1996. — 624 с.
23. Страховое дело: Учебник / Под ред. проф. Л. И. Рейтмана. — М.: РоСТО, 1992. — 526 с.
24. Страховой портфель: Книга предпринимателя. Книга страховщика. Книга страхового менеджера / Отв. ред. Ю. Б. Рубин, В. И. Солдаткин. — М.: СОМИНТЭК, 1994. — 640 с.
25. Страхування: Підручник / Керівник авт. кол. і наук. ред. С. С. Осадець. — К.: КНЕУ, 2002. — 599 с.
26. Турбина К. Е. Инвестиционный процесс и страхование инвестиций от политических рисков. — М.: Анкил, 1995. — 80 с.
27. Шахов В. В. Страхование: Учебник. — М.: ЮНИТИ, 1997. — 311 с.
28. Шелехов К. В., Бигдаш В. Д. Страхование: Учеб. пособие. — К.: МАУП, 1998. — 424 с.

ЗМІСТ

Пояснювальна записка	3
Навчально-тематичний план вивчення дисципліни “Страхові послуги”	5
Програмний матеріал до вивчення дисципліни “Страхові послуги”	5
Плани семінарських і практичних занять	12
Вказівки до виконання контрольної роботи	17
Питання для контрольних робіт	18
Питання для самоконтролю студентів	20
Список рекомендованої літератури	22

Відповідальний за випуск
Редактор
Комп’ютерна верстка

Н. В. Медведєва
В. І. Чумак
Т. Г. Замура

МАУП

Зам. № ВКЦ-463

Міжрегіональна Академія управління персоналом (МАУП)
03039 Київ-39, вул. Фрометівська, 2, МАУП